

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Інститут філології й журналістики

Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**РАДІОПЕРЕДАЧА «ЛІТЕРАТУРНІ ОБРІЇ».
ТВОРЧИЙ ЗАХИСТ**

Студентки 4 курсу, 4-Ж групи
галузі знань 0303 Журналістика та інформація
напрямку підготовки 6.030301 Журналістика
Зулінської Катерини Юріївни

Науковий керівник: кандидат
філологічних наук, доцент Каленич В. М.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Голова комісії: _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

м. Вінниця – 2016 рік

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
1.1. Теоретична база.....	3
1.2. Обґрунтування проекту.....	5
1.3. Мета роботи.....	6
1.4. Джерела фактів.....	6
1.5. Технічні і програмні засоби.....	6
1.6. Сфера застосування.....	7
 II. СПЕЦИФІКАЦІЯ РАДІОПЕРЕДАЧІ «ЛІТЕРАТУРНІ ОБРІЇ».....	8
2.1. Структура радіопередачі.....	8
2.2. Хронометраж.....	9
2.3. Музичний (звуковий) супровід.....	9
2.4. Ідея.....	9
2.5. Смысл.....	9
2.6. Специфіка аудиторії.....	10
 III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	11
 IV. СЦЕНАРІЙ РАДІОПЕРЕДАЧІ «ЛІТЕРАТУРНІ ОБРІЇ».....	13

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Теоретична база

Радіо – єдине джерело інформації, що впливає на споживача, не відволікаючи від справ. Увагу слухача до радіопередачі важче привернути, підтримати, проконтролювати: вона постійно переноситься на інші заняття і предмети.

«Радіожурналістика – це вид журналістської діяльності, що базується на використанні технічних засобів радіомовлення, а також сукупність радіопередач, які належать до галузі журналістики (не радіомистецтва), результат творчої діяльності радіожурналістів», – зауважує дослідник І. Пенчук [10]. Радіожурналістика має низку специфічних властивостей, які відрізняють її від інших видів журналістики. Це – високий рівень оперативності, лише акустична природа інформування, особливий характер емоційного впливу на аудиторію, внаслідок цього – своєрідність композиції радіоматеріалу, спеціальні прийоми організації уваги слухачів тощо.

Специфічні можливості радіо охарактеризував В. Лизанчук [7, с. 65]:

Радіомовлення оперативніше. Воно має здатність негайно інформувати слухачів про найсвіжіші факти, події, що відбуваються. У цьому радіо впевнено випереджає газети і нерідко телебачення.

Радіо доступніше. Це, по-перше, дешевший порівняно з телебаченням і навіть пресою засіб передачі та прийому інформації, а, по-друге, радіо в повному розумінні всюдисуще, всеохоплююче, тобто передачу можна послухати будь-де.

Радіо не вимагає абсолютної уваги. Тобто воно не змушує слухача кинути якусь роботу і знаходитися лише біля приймача, як цього вимагає телебачення. Стало звичним виконувати якусь роботу і слухати радіо.

Радіо створює ширший діапазон самостійності. Якщо образ героя п'єси, що передається по телевізору, завжди однозначний, конкретний

(індивідуальний), то образ героя радіоп'єси багатозначний, адже кожний слухач створює його у своїй уяві самотійно.

За словами О. Гояна, радіо – акустичний і одночасно візуальний засіб [3, с. 9]. Поєднання слухового і зорового впливу на радіо дозволяє передавати інформацію на рівні образів. На радіо слід передовсім активувати свідомість аудиторії з тим, щоб вона самотійно відтворила повідомлене. І в цьому ще одна перевага радіо.

Сила радіо в тому, що воно залишається «більш чистим і безпристрасним ЗМІ», «менш схильним до сенсаційності», «менш політично заангажованим», «більш чесним» [1], ніж інші.

Слово, що звучить по радіо, має величезну емоційну силу, викликає ефект співпереживання. Радіослово повинно донести до слухача найрізноманітнішу інформацію, емоційно вплинути, зробити невидиме видимим. Ідеться про наочність радіопередачі. За своєю природою радіомова діалогічна, вона завжди передбачає співбесідника, тобто радіослухача. У цьому її сила, величезні можливості впливу на аудиторію. Недарма радіо називають «суспільним діалогом», воно веде мову з кожним зокрема і з мільйонами відразу.

Поняття «радіопередача» в його сучасному розумінні ще не до кінця вивчене [3, с. 57]. «Передачу» трактують як систему разових тривалих і періодичних повідомлень, що передається радіостанцією у встановлений час із властивими їй стійкими характеристиками, зокрема, змістовим профілем (типом програми), певним діапазоном хвиль, середньодобовим об'ємом звучання, адресною (аудиторною) спрямованістю.

О. Гоян виділяє такі типи радіопередач: інформаційні, інформаційно-аналітичні, інформаційно-публіцистичні, культурно-просвітницькі, пізнавально-розважальні, дитячі, спортивні та ігрові. З-поміж них вирізняються культурно-просвітницькі програми присвячені історії, сучасному стану науки, мистецтва, літератури, музики, кіно, театру тощо. Це трансляції вистав здебільшого із щотижневим ефіром [3, с. 125].

Важливе значення для звукової реалізації радіопередач має також темп мовлення. Швидкість засвоєння інформації читачем у середньому у 2-3 рази вища, ніж у радіослухача.

Творчий процес створення радіопередач складається з двох принципово важливих етапів: фіксації звукової реальності та монтажу записаного матеріалу.

Технічні властивості радіо, використання його виражальних засобів зумовлюють підготовку матеріалів, які повинні активізувати думку і пробуджувати почуття, тобто впливати на слухача у двох сферах: логічній та емоційній.

Проблема сприймання радіопередач знаходиться у сфері досліджень учених, радіожурналістів [7, с.77]. Адже у зв'язку із швидкоплинністю, короткочасністю, незафіксованістю усного слова потрібно під час підготовки радіоматеріалів дотримуватися дещо інших вимог, ніж під час написання матеріалів для газети. Насамперед, треба врахувати особливості слухового сприйняття повідомлень по радіо, яке впливає на їх обсяг, структуру, словниковий склад, специфіку мовленнєвої реалізації.

1.2. Обґрунтування проекту

Культурно-просвітницька радіопередача «Літературні обрії» – це регіональна передача, яка знайомить слухачів із сучасною поезією, творчим доробком письменників рідного краю, пропагує українську літературу.

Доцільність створення цієї передачі полягає у тому, щоб привернути увагу аудиторії до життя поетів-подолян, їхньої творчості на основі реальних фактів, поданих очевидцями, сучасниками тієї чи іншої відомої особистості, самим автором.

Радіопередача не лише інформує слухачів, а й збагачує кругозір, задовольняючи естетичні потреби.

1.3. Мета роботи

Мета створення радіопередачі «Літературні обрії» про вінницьку поетесу Тетяну Яковенко полягає в отриманні слухачами високоякісного аудіопродукту про гордість рідного краю, відому вінницьку поетесу, котра своєю творчістю надихає на філософські думки та власними поезіями виховує естетичні почуття.

1.4. Джерела фактів

Джерелознавчою базою для створення передачі послуговували: інтернет-ресурси: <http://sobolivka.com.ua/index.php?go=Page&id=10>, <http://tviybiznes.com/main/news2/160689>, <http://krasnoslov.narod.ru/yakov.htm>, <http://tviybiznes.com/main/news2/160689>, <http://www.poetryclub.com.ua/author.php?id=19444>, <http://ukrainka.org.ua/node/6012>; статті у регіональній пресі: К. Калитко «Тетяна Яковенко: Жінка – це характер і доля» [5], К. Новосад «Сповідь жінки, закоханої у світ» [9]; програми обласного та місцевого радіо. Основний масив інформації було взято з інтерв'ю з Тетяною Яковенко.

Не менш важливим джерелом інформації для радіопередачі є коментарі громадських діячів Вінниччини: Вадима Вітковського – головного редактора журналу «Вінницький край», а також Галини Слотюк – заступника директора з наукової роботи та інформатизації Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва.

1.5. Технічні і програмні засоби

Процес створення радіопередачі передбачає використання таких основних технічних засобів, як диктофон, пульт мікшерний, мікрофони, комп'ютер, програма для звукозапису та монтажу «Sound Forge».

Репліки ведучої записані безпосередньо в студії звукозапису студентського радіо «Юнітон» Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Порівняно із записами на диктофон, студійні записи є більш чіткими та якісними.

У радіопередачі було використано записи живого голосу героїні Тетяни Яковенко, Галини Слотюк, Вадима Вітковського, Валерія Пруса, Марини Сітарської.

При створенні радіопередачі «Літературні обрії» використано цифровий диктофон «Olympus VN-711PC». Диктофон передбачає формат запису WMA, має лише вбудовану пам'ять. Шумознижуючі властивості цього технічного засобу дають змогу отримати якісний чистий звук. За допомогою USB можна швидко скопіювати аудіоматеріал на комп'ютер. Живлення диктофона здійснюється через батарейки.

Після того як відбудеться запис усіх дійових осіб радіопередачі, матеріали копіюються на комп'ютер. Програма цифрового аудіоредактора «Sony Sound Forge Professional 10» надає можливість користувачам обирати потрібні параметри звукозапису, частоти та відтворення власноруч.

1.6. Сфера застосування

Радіопередача «Літературні обрії» створена для транслявання в ефірі сучасних радіостанцій, зокрема «Українське радіокультура», «Обласне радіо», «Хвиля», «Місто над Бугом», «Юнітон» тощо.

Аудіопродукт «Літературні обрії» було подано до студентського радіо «Юнітон». Результати кваліфікаційної роботи апробовано на звітній науковій конференції за підсумками наукової діяльності викладачів, аспірантів, магістрантів та студентів інституту філології й журналістики Вінницького педуніверситету в 2016 р. (19-20 квітня 2016 р.) та опубліковано статтю «Ефірна промоція радіостанції «Наше радіо» у збірнику «Журналістика й мистецтво слова» (Випуск 8).

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ РАДІОПЕРЕДАЧІ «ЛІТЕРАТУРНІ ОБРІЇ»

2.1. Структура радіопередачі

Радіопередача «Літературні обрії» складається з умовних 9 частин:

Перша частина – вступне слово ведучої та знайомство з героїнею передачі Тетяною Яковенко на фоні інструментальної мелодії «Прекрасное далеко».

У другій частині розповідається про дитинство та шкільні роки Тетяни Яковенко.

У третій частині радіопередачі йдеться про юність письменниці й перші кроки професійного зростання.

Четверта частина – описує поетичні збірки Тетяни Яковенко. Подано коментар редактора журналу «Вінницький край» Вадима Вітковського про поетесу.

П'ята частина радіопередачі присвячена збірці «І золото сміху, і срібло сльози», якій цього річ виповнилося 10 років

Шоста складова описує літературні студії, керівником яких є Тетяна Василівна.

Сьома частина стосується науково-просвітницької діяльності поетеси. Вміщено коментар заступника директора з наукової роботи та інформатизації Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені К. А. Тімірязєва Галини Слотюк.

У восьмій - йдеться про літературні та музичні уподобання Тетяни Яковенко.

Остання частина – досягнення Тетяни Яковенко та поради для письменників-новачків.

2.2. Хронометраж

Загальна тривалість передачі 44 хвилини 31 секунда.

2.3. Музичний (звуковий) супровід

Для підсилення мовлення персонажів та задля вдалого естетичного оформлення радіопередачі в роботі застосовано звуковий супровід. Для фону та музичних перебивок використано такі композиції:

1. Інструментальна мелодія «Прекрасное далеко» (03:02)
2. Інструментальна композиція «Плакала скрипка» (03:03)
3. Класика «Мелодія сліз» (02:34)
4. Супер лірична мелодія (04:20)
5. Сумна мелодія (02:25)
6. Пісенька «Облака» з мультфільму «Тілімілітрядія» (02:44)
7. Скорик – Мелодія (03:11)

2.4. Ідея

Ідея радіопередачі «Літературні обрії» полягає у висвітленні творчості письменників-подолян, котрі заслуговують на те, щоб їхні твори читали, знали й впізнавали з-поміж інших. Спробувати зацікавити слухачів поезією, по-новому інтерпретувати її.

2.5. Смісл

«Літературні обрії» – це культурно-мистецька передача, яка полягає у пропагуванні творчої спадщини вінницьких поетів-земляків, вихованні естетичних смаків у слухачів, намагання прищепити любов не лише до поезії, а й до письменників рідного краю.

2.6. Специфіка аудиторії

Радіопрограма «Літературні обрії» розрахована на широку аудиторію. Відсутні вікові та статусні обмеження. Радіопрограма буде цікава не лише досвідченому літературознавцю, а й для пересічного слухача, оскільки занурить у прекрасний світ літератури, де познайомить з визначними постатями та їхніми творіннями.

III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багиров Э. Основы радиожурналистики / Э. Багиров, В. Ружников. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 263 с.
2. Гаспарян В. Работа радиожурналиста /технология творчества/ Учебное пособие / В. Гаспарян. – М.: Институт повышения квалификации работников телевидения и радиовещания, 2000. – 37 с.
3. Гоян О. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: Підручник. – 2-ге вид., допов. / О. Гоян. – К.: Веселка, 2004. – 272 с.
4. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-тє вид./ В. Здоровега. – Львів: ПАІС, 2008. – 268 с.
5. Калитко К. Тетяна Яковенко: Жінка – це характер і доля / К. Калитко // Свобода слова. – 2010. – С. 14.
6. Качкан В. Особливості підготовки матеріалів для радіо і телебачення: навч. посібн. / В. Качкан, В. Лизанчук. – Львів: Редакційно-видавнича група ун-та, 1987. – 68 с.
7. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: Підручник / В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – 628 с.
8. Ляшенко Б. Радио без тайн: Рассказ неизвестного диктора / Б. Ляшенко. – М.: Искусство, 1990. – 223 с.
9. Новосад К. Сповідь жінки, закоханої у світ / К. Новосад // Вінницька газета. – 2008. – №79. – С.16.
10. Пенчук І. Радіожурналістика: основні засади функціонування: Методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика» / І. Пенчук. – Запоріжжя, 2004. – 238 с.
11. Смирнов В. Жанры радиожурналистики: Учебное пособие для вузов / В. Смирнов. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 375 с.
12. Тетяна Яковенко – біографія [Електронний ресурс] // Жінка-Українка. – Режим доступу: <http://ukrainka.org.ua/node/6012>

13. Тетяна Яковенко [Електронний ресурс] // Теплик-life. – Режим доступу: http://теплик-лайф.рф./index/тетяна_яковенко/0-14
14. Шерель А. Радиожурналистика: учебник / А. Шерель. – М.: Изд-во Московского ун-та, 2000. – 400 с.
15. Яковенко Тетяна Василівна [Електронний ресурс] // Краснослов. – Режим доступу: <http://krasnoslov.org.ua/yakovenko-tetyana/>
16. Яковенко Т. І золото сміху, і срібло сльози: вибрана лірика та переспіви / Т. Яковенко. – Вінниця: Державна картографічна фабрика, 2006. – 176 с.
17. Яковенко Т. Історія української літератури ХХ ст.: метод. посіб. для студентів IV курсу ін-ту філол. й журналістики / Т. Яковенко. – Вінниця, 2009. – 112 с.
18. Яковенко Т. Казка про бджілку Джулю: поезія / Т. Яковенко. – Вінниця: Книга-Вега, 2005. – 16 с.
19. Яковенко Т. Любов вам до лиця: лірика / Т. Яковенко. – О.: Маяк, 1987. – 72 с.
20. Яковенко Т. Небесний сад: Поезія / Т. Яковенко. – Вінниця: ТОВ «Консоль», 2012. – 160 с.
21. Яковенко Т. Осанна Господу, осанна!: Переспіви Святого Письма / Т. Яковенко. – Вінниця: ПП «ТД «Едельвейс і К», 2013. – 624 с. – (Серія «Бібліотека літератури Вінниччини»).
22. Яковенко Т. Пісня над піснями в художньому переспіві: поезія / Т. Яковенко. – Вінниця: Книга-Вега, 2005. – 40 с.
23. Яковенко Т. Совість: Вірші / Т. Яковенко. – К.: Радянський письменник, 1986. – 71 с.
24. Яковенко Т. Спокуса сповіді: лірика / Т. Яковенко. – Вінниця: Контитент-ПРИМ, 2001. – 95 с.
25. Яковенко Т. Щоденна Батьківщина: поезія / Т. Яковенко. – О.: Маяк, 1990. – 80 с.

IV. СЦЕНАРІЙ РАДІОПЕРЕДАЧІ «ЛІТЕРАТУРНІ ОБРІЇ»

Автор: Катерина Зулінська.

Коментар: Вадим Вітковський – редактор журналу «Вінницький край»; Галина Слотюк – заступник директора з наукової роботи та інформатизації Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва.

Текст читали: Народний артист України, актор Вінницького обласного академічного музично-драматичного театру імені М. К. Садовського Валерій Прус, магістр із вокалу й постановки голосу Марина Сітарська.

Голос 1: Кваліфікаційна робота на тему «Радіопередача “Літературні обрії”» студентки четвертого курсу освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра напряму підготовки «Журналістика» Катерини Зулінської.

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Володимир Каленич.

(Заставка – «Літературні обрії»

на фоні інструментальної композиції «Плакала скрипка»)

(на фоні «Лірична мелодія»)

Валерій Прус: Гасне ночі золота криниця –
Ще хвилина – і озветься пташка.
Хай тобі удосвіта присниться
Те, що словом передати тяжко,
Хай тебе поглине, наче повінь,
Тепла хвиля ніжності і тиші,
Тої, що Господь назвав любов'ю,
Освятивши нею землю грішну.
Гасне ночі золота криниця,
Золота криниця безбережна,

Хай моя найглибша таємниця
Снів твоїх торкнеться обережно.
Спи, бо вже росою ранок диха,
І крізь сон зітхають медом липи.

Чом же тихо-тихо-тихо
Срібний зайчик місячний захлипав?

(Підложка: на фоні інструментальної композиції «Плакала скрипка»)

Ведуча: Вітаю всіх поціновувачів літератури. З вами радіопередача «Літературні обрії» і я, її ведуча, – Катерина Зулінська.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної мелодії

«Прекрасное далеко»)

Ведуча: Сьогодні поговоримо про надзвичайно життєлюбну і позитивну людину, незрівнянного майстра слова, прекрасного педагога, громадського діяча, заслуженого працівника культури, лауреата багатьох літературних премій і нагород, знану вінницьку ліричну поетесу Тетяну Яковенко.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Ведуча: Життєва стежка Тетяни Василівни розпочалася в мальовничому селі Соболівці Теплицького району. Зростала в освіченій робітничій сім'ї, в якій панував культ книги.

Тетяна Яковенко: Незважаючи на малу зарплату, мама кожен раз, повертаючись з базару, приносила мені в подарунок дитячі книжки. Це був Тарас Шевченко «Тече вода з-під явора», «Сон», «Заповіт», маленькі книжечки з гарними ілюстраціями, це був Коцюбинський, Панас Мирний. Я їх дуже гарно пам'ятаю, я пам'ятаю їхню яскравість, я пам'ятаю, як пах папір, як по них я вчилася читати. Я їх читала, зіп'явши до стільця. Я дуже вдячна своїм батькам за те, що десь уже до шести років, я мала свою власну бібліотечку. Я її дуже шанувала і поважно читала твори з цих книжок своїм меншим товаришам.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Ведуча: Батьки приділяли багато уваги художньому й естетичному вихованню донечки. Батько всіляко намагався підтримувати й заохочувати перші творчі спроби дитини. Саме він був найголовнішим критиком у житті дівчинки.

Тетяна Яковенко: Батько навчив мене німецької мови, батько взагалі мною багато займався. От коли дійшло до того, що я написала свій перший віршик і цей віршик батькові здався на щось годящим, то він навіть підказав, щоб я його послала до піонерської газети «Зірка». І я у третьому класі, з підказки батька, послала у піонерську «Зірку» свій перший вірш і він у «Зірці» був надрукований. Це була така невеличка сенсація для села, бо мені тоді було тільки дев'ять років. Фактично газета «Зірка» – це був єдиний вогник, єдиний вихід у великий світ, у тодішньому селі. Оскільки вважається, що творчий шлях письменника починається з першого надрукованого твору, то мій перший надрукований твір був у жовтні 1961 року.

Ведуча: Шкільні роки Тетяна Василівна згадує з особливим трепетом. Саме зі шкільної лави привчали до праці, виховували патріотизм до рідного села. Всього можна досягти в житті, якщо плідно працювати, старанно навчатися й займатися спортом.

Тетяна Яковенко: Все, що було в дитинстві, згадується так добре, так світло, ніби не було жодного негативу. І навіть те, що нас часом забирали з уроків, садовили на шкільний грузовик, не в автобус, а грузовик із низькими бортами, ніхто з нього не випав з того грузовика, не сталося ніякого лиха. А ми в нього сідали і їхали в ліс, а в лісі ми збирали жолуді (на що вони йшли, не знаю), але жолуді ми збирали дуже часто залюбки і так було, що цілу осінь, кілька разів на тиждень, ми їздили до лісу. Я написала такий вірш:

(Підложка: Пісенька «Облака» з мультфільму «Тілімілітрамдія»)

В'ється стрічкою дорога

Через річку, через міст,

А по тій дорозі мчиться
 Наш шкільний автомобіль.
 Попід гору він аж стогне,
 В ньому повно дівчор.
 Це везе він нас до лісу
 В Ладижинські хутори.
 За рулем сидить директор,
 Нас везе до лісу сам.
 Будем жолуді збирати,
 Поросяток годувати,
 Помагати матерям.

(Підложка: на фоні інструментальної мелодії

«Прекрасное далеко»)

Звісно, у школі нас спрямовували на майбутню професію. Багато говорили про те, ким ми можемо стати. У ті часи для хлопців дуже була популярна професія комбайнера, тракториста. Ми бачили навколо себе людей праці, ми самі інколи брали участь у збиранні врожаю, цукрових буряків чи кукурудзи. Ми це не вважали за велику чи важку працю, ми не перевантажувалися, нам це подобалося. Але я легко втомлювалася від праці так званої фізичної і тому я себе не зовсім бачила в сільському господарстві, я просто хотіла письменником ще з дитинства. Так уже від цього першого вірша, воно повелося, я, власне, не розуміла зовсім нічого: я не розуміла, що це за праця письменника, я не розуміла, як це важко, зрештою воно мені в подальшому житті дещо трохи і завадило – це бажання стати письменником.

Ведуча: Будучи школяркою, Тетяна Василівна захопилася музикою, котра неабияк вразила тонку натуру письменниці, й дівчина почала відвідувати музичну школу. За словами поетеси, музика відіграла значну роль у її житті. Тетяна Василівна вважає, що вона як письменниця вийшла з музичної школи, не з шкільних уроків літератури, хоча й там вона дуже

вдячна своїм учителям за те, що вони підтримували її, а саме з музики, саме з музичної школи.

Тетяна Яковенко: Коли мені було 13, у нашому селі відкрилася перша музична сільська школа у Вінницькій області. Величезним потрясінням для мене була класична музика, якої я до того часу майже не чула. Я могла чути дещо по радіо, але по радіо такої музики звучало мало, а у музичній школі ми почали вивчати історію музики, теорію музики. Наш перший директор (йому було тоді тільки 17,5 років) настільки гарно ставився до своєї роботи, настільки творчо, що викладаючи теорію й історію музики, до кожного уроку він розучував уривки з якогось класичного твору того чи іншого композитора. Я пам'ятаю, як мене особисто вразив Бах, я пам'ятаю, як я вперше почула Моцарта, Шопена, Рахманінова, Чайковського. Власне, ми не так багато вчилися у тій музичній школі, але оці перші основи залишилися зі мною на все життя і от ще цілий такий пласт творчості у мене згодом народився, присвячений музиці, моєму розумінню музики.

Ведуча: Пані Тетяна мріяла стати журналісткою, адже дівчина ще не знала, що журналістика й письменницька діяльність різняться між собою. Вірила, що обов'язково втілить власну мрію у життя. Тому, закінчивши десятирічну школу, подалася до Львова розвивати таланти.

Тетяна Яковенко: Маючи десятки друкованих віршів, гарно їх впорядковувала, зробила з них такий собі альбом красивий і подалася у Львівський університет імені Івана Франка на факультет журналістики. Тоді мені здавалося, що кожен журналіст – це вже письменник і що журналістська робота – це найближча праця до письменницької. Не було кому пояснити, що це зовсім різні речі. Я приїхала до Львова (там жили мої родичі), я побачила це прекрасне українське місто з усіма його архітектурними пам'ятками, жила там ціле літо, ходила на підготовчі курси, і, що я зрозуміла найперше, це те, що мої знання, знання моєї улюбленої, дуже шанованої, Соболевської середньої школи №1, аж геть не відповідають тим вимогам, які ставилися до абітурієнтів Львівського університету імені Франка. Там я познайомилася з

дівчатками, з хлопцями, які поступали вже не перший раз, які говорили, за якими книжками варто працювати. Але мені знань не вистачило, я не набрала відповідну кількість балів. Ну і конкурс був дуже великий, аж 14 чоловік на одне місце. Звісно, брали хлопців після армії, хлопців розумних. От я не поступила, повернулася в село.

Ведуча: У давнину люди вірили, що долю людини визначають зірки. І не даремно, бо пані Тетяна переконалася в цьому на власному прикладі. Раптом над поеткою засвітило сонце, яке визначило всю її подальшу долю. Тетяну Яковенко запросили для тимчасового вчителювання у віддалених школах Теплицького району.

Тетяна Яковенко: Я потрапила у викладачі і довелося мені викладати російську мову і літературу в Іванівській восьмирічній школі десь на самому краєчку Теплицького району. Школа була маленька, дуже затишна, дуже було мало діточок. Не вистачало вчителів, бо хто ж поїде з солідних випускників працювати в таку маленьку школу. Там і годин мало, і від райцентру далеко. Мені доводилося викладати, що скажуть: і російську мову, літературу, і трохи історії, трохи географії. А для викладання у мене був підручник і більше нічого. Ці перші уроки так довго тяглися, тому що ми вже фактично на тому уроці все встигали зробити, все прочитати по кілька разів за підручником. А що далі робити, вже ніхто не знав: ні діти, ні я.

Ведуча: Через кілька місяців, отримавши першу зарплатню, Тетяна Василівна разом з дітьми помандрувала на екскурсію до Умані. Там зайшла до книжкового магазину і була шокованою, оскільки такого розмаїття методичних книг вона ще ніколи не бачила: збірники диктантів, збірники переказів, розробки уроків, методичні підказки з літератури, мови. Пані Тетяна накупила тих книжок на дві своїх вчительських зарплати та з упевненістю і блиском в очах повернулася до викладання.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Ведуча: Наступним життєвим кроком для пані Тетяни був вступ до Вінницького педінституту та здобуття фаху вчителя російської мови та літератури. З часом отримала і диплом учителя української мови та літератури. Закінчила аспірантуру в Інституті літератури імені Т. Шевченка, захистила кандидатську дисертацію.

Тетяна Яковенко: З чотирма п'ятірками я поступила заочно до Вінницького педагогічного інституту імені Миколи Островського. Мені казали викладачі, щоб переходила на стаціонар, але я уже боялася того стаціонару. Сказала «ні», в мене діти в школі, як же я покину школу, як я покину дітей, я – класний керівник, я хочу працювати в школі. Ну і так я почала вчитися на заочному відділенні у Вінницькому педінституті.

Ведуча: За роки вчителювання Тетяна Василівна зовсім нічого не писала, оскільки з головою поринула в самоосвіту, доводилося надзвичайно багато вчитися, досконало опановувати російську мову та літературу. Лише згодом, коли почала викладати у педінституті, знову взяла до рук перо.

Тетяна Яковенко: Якось так повелося, що російською мовою віршів не змогла писати, я пробувала, кілька написала і все, моя душа не може писати вірші російською мовою, тільки українською. Так мені було і непросто, тому що навколо мене моя перша освіта російська мова і література, навколо мене звучала тільки російська мова. Тобто на роботі я викладаю російську мову учням, вдома я готуюсь до уроків російською мовою. І виходило ось таке самотництво, занурення у стихію російської мови та літератури, це не давало мені нормального поштовху для того, щоб я розвивала свій дар і писала українською мовою. Тільки тоді фактично, коли я уже повноцінно стала займатися українською літературою, тоді уже стало все на своє місце. Тому що якраз і душа, і обставини, вони вже прийшли в певну відповідність.

Ведуча: Нині Тетяна Василівна викладає українську літературу у Вінницькому обласному комунальному гуманітарно-педагогічному коледжі.

Веде літературно-мистецьку студію «Словоцвіт». Вважає, що саме в коледжі є всі умови для того, аби вона могла реалізувати творчий потенціал.

Перша поетична збірка Тетяни Яковенко вийшла у Києві в 1986 році й отримала назву «Совість».

Тетяна Яковенко: Моя перша книжка віршів називається «Совість». Вона вийшла в Києві у видавництві «Радянський письменник». Звісно, це був певний виняток, тому що перші книжки в «Радянському письменнику» мало виходили, книга зразу зібрала дуже цікаві відгуки в пресі. Що було в цій книжці? В основному були шкільні вірші, я їх просто зібрала, допрацювала: це були вірші про перше кохання, враження від якихось напівдитячих подій у своєму житті. Ось з цього склалася моя перша книжка. Яка так сподобалась, чомусь, критикам.

(Піложка 4: на фоні «Мелодія сліз»)

Марина Сітарська: Така собі спокійно-незалежна,
 Вибаглива і в щасті, і в журбі,
 Кажу собі: о жінко обережна,
 Чи вперше пастку оминать тобі?
 Цей чоловік – екстрим, химера, морок,
 Мінливий вогник у трясовині,
 Мовчить, а очі пестять і говорять,
 Водночас і жорстокі, і сумні.
 Кажу собі: «О жінко, ти ще вільна.
 Забудь... слова і це важке лице.
 І погляд, що так владно і повільно
 Тобі шовкове випліта сильце».
 Як він тебе тим поглядом голубить...
 Гляди, від того жару не займись.
 Він не лукавить. Він і справді любить
 Так, як вогонь – сухий торішній хмиз.
 Диви, який нехрещено-печерний

Відьмак чи жрець, чи просто – людоджер.

О, ці боги кохання кровожерні!

Боги кохання не живуть без жертв!

Їм треба крові, і вогню, і чаду,

Словесного лукавого сміття,

І сліз, і кривди, і благань, і зради,

Брехні, печалі, туги, каяття.

Кажу собі: «Це все було.... коли ще...

Тепер, сказати б, ти – уже не ти.

У тебе ж серце – люте попелище.

Що він у ньому хоче віднайти?

Він щось таке в тобі таємне бачить,

Що ти давно забулася сама?»

...Ти плачеш, жінко?

О, невже ти плачеш?

А ти ж казала – в тебе сліз нема?

(Підложка: на фоні інструментальної мелодії «Прекрасное далеко»)

Ведуча: Услід за першою збіркою поетеса подарувала цілий ряд інших: «Любов вам до лиця», «Щоденна Батьківщина», «Автопортрет з конваліями», «Передчуття трави», «Кольорова ніч», «Спокуса сповіді», «І золото сміху, і срібло сльози», «Живий вогонь», «Небесний сад». Кожна збірка пані Тетяни – неповторна лірично-філософська сповідь жінки, zalюбленої у світ, життя і людей. Під цими одкровеннями, глибоко інтимними, щемливими, але завжди оптимістичними, могли б сміливо розписатися сотні тисяч сучасниць.

Тетяна Яковенко: Наступні книжки були вже серйозніші, повноцінніші, тому що я вже стала працювати в стихії української мови. І слід сказати, що я майже не писала оповідань чи там скажімо повісті ніколи не писала, я писала тільки вірші. Прозою я захоплюватися не могла, тому що мій погляд на життя – це погляд через власні пережиті події. Тож я не можу

писати про чуже життя, про чужі події і про чужі переживання, мені потрібно світ подати через себе.

Ведуча: На думку редактора журналу «Вінницький край» Вадима Вітковського, пані Тетяна – гарна, спокійна, душевна, толерантна жінка, навколо неї завжди люди гуртуються, з нею завжди людина відчуває себе затишно. Поезія надзвичайно образна, надзвичайно потужна мелодикою своєю. Поезія, яка читається. Вірші Тетяни Яковенко звучать на радіо на багатьох каналах. Вона є постійним автором журналу «Вінницький край».

Вадим Вітковський: Тетяна Яковенко, вона мобільна поетеса. Вона є кандидатом філологічних наук, серед письменників вінницьких небагато таких фахових мовознавців і літературознавців, як вона. Вона виховала багатьох і стала матір'ю літературною багатьом поетам. Я б ще сказав, що вона не тільки цікава поетеса, вона надзвичайно цікава співбесідниця, яка може розмовляти як поліглот, як енциклопедист на багато різних тем. Вона людина широко спектру тематично, вона не лише пише пейзажну лірику, а й громадського звучання вірші. Виступає не тільки як поетеса, а й як літературознавець: пише оглядові статті для нашого «Вінницького краю» про творчість поетів-письменників, українських поетів-прозаїків, а також людей мистецтва.

*(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції
«Плакала скрипка»)*

Ведуча: Цьогоріч збірці «І золото сміху, і срібло сльози» виповнюється 10 років. Це книга особистих вражень і роздумів про найсуттєвіші проблеми буття: життя і смерть, кохання і зраду, мить і вічність; про історичне минуле рідної землі в його сучасному розумінні. Глибоко емоційні вірші громадянського звучання, інтимна лірика та переспів «Пісні над піснями» складають велику книгу вибраної лірики відомої подільської поетеси.

Тетяна Яковенко: Збірка «І золото сміху, і срібло сльози» дуже незвична тим, що це була моя перша книга такого мого умовного вибраного, скажімо так. Взагалі треба, щоб люди знали, що за тодішніми видавничими

законами, кожна нова книжка мала право в себе вмістити третину старих віршів, але дві третини мали бути нових, написаних недавно і ще не друкованими. Я старалася так видавати свої книжки, щоб у мене книжки були тільки з нових віршів. Ніякої тої третини зі старого надбання я старалася не друкувати. Раз є нові, то хай ідуть нові. А ось у збірку «І золото сміху, і срібло сльози» я вирішила зібрати з різних книг, тобто краще з кращого. Фактично це була якоюсь мірою моя ювілейна книжка. Книжка, в яку я хотіла вкласти краще з того, що я уже напрацювала і що уже було видано в минулих книжках. Я хотіла, щоб це була книга громадянської й інтимної лірики. Громадянська лірика в мене якась трохи як незвична. Я не вмію писати прямим текстом, наприклад, звинувачувати чи закликати до чогось, громадянська лірика – це моє особисте ставлення чи до історії України, чи до сучасних якихось подій в Україні. Ось я збрала таку лірику з кожної книжки і так вийшло – «І золото сміху, і срібло сльози». Книжка була видана у Вінниці.

(Підложка: на фоні «Сумна мелодія»)

Марина Сітарська: Любив чи ні?

Чого мені боятися?

Ти, може, цього ще й не знаєш сам.

Ні в жодне слово неспроможне вбгатися

Те, що підносить душу в небеса.

Оте, що розуміється на відстані,

Що має так багато кольорів.

Любив чи ні?

Душа твоя розхристана

Таврована трояндою вітрів!

У ній свої причини і обставини,

Свої канони про любов і честь.

Любив чи ні?

Та певно що не бавився,

Раз так мені і світиш, і печеш.

Це, може, вперше серце відігрілося,

Відчуло щастя золоту луну.

А що – життя?

Зітліло б й відчадилося,

Щоб ти мені отак не спалахнув!

І в цім вогні моя єдина правда є.

Ну й що, що він вже, може, й відгорів?

Так із небес на землю світло падає

Мільйони літ з погаслої зорі...

(Підложка: на фоні інструментальної мелодії «Прекрасное далеко»)

Ведуча: Пані Тетяна не лише сама займається творчістю, а й намагається залучати й навчати інших. Поетеса керувала літературною студією «Мережка» при Вінницькому палаці дітей на юнацтва, літературною студією «Вітрила» при Вінницькому педуніверситеті. Нині є керівником літературної студії «Словоцвіт» при Вінницькому гуманітарно-педагогічному коледжі та Вінницького літературно-мистецького об'єднання «Автограф» при Вінницькому будинку учителя. З-під її легкої творчої руки вийшли такі майстри слова, як Катерина Калитко, Олеся Лященко, Валентина Гальянова, Оксана Барбак, серед них є й режисери – Лариса Науменко та багато інших. Всі вони знайшли своє місце в мистецтві. Тетяна Василівна належить до тієї когорти поетів, котрі не ринуть з головою у творчість, а поєднують її з працею.

Тетяна Яковенко: Я не є за своєю природою, за своїм обдаруванням літературним, поетом наукового штибу, тобто я є сущим ліриком, який абсолютно не може примусити себе сісти, аби щось написати. Щоб щось написати, це має десь звідкись прийти, воно має звідкись бути нав'язане. Мені потрібно бути з людьми і бачити світ, а це значить, що мені потрібно ще чимось займатися, окрім творчості. Творчість – це вже є як продукт, як результат якихось вражень, чогось такого ззовні, але ж воно повинно прийти для того, щоб про нього сказати. Тому творчість закритого типу мені не світить, я не є настільки інтровертом.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Ведуча: Важливе місце у творчості Тетяни Василівни займають переспіви зі Святого Письма. Починаючи із Середньовіччя, до Біблії зверталися багато українських поетів, у тому числі й світочі нашого духу – Тарас Шевченко і Леся Українка. Долучилася до цієї подвижницької справи й подільська поетеса Тетяна Яковенко, пропустивши безсмертні тексти крізь своє велике й чуттєве серце. Свідченням цього стали книги переспівів «Псалми Давидові», «Книга псалмів», «Пісня над піснями», «Книга пророка Даниїла», «Книга Рут», «Книга пророка Софонії», «Книга пророка Йони». Цікаво, що значна частина переспівів, зокрема псалмів, покладені на музику і використовуються на богослужіннях різних конфесій та різноманітних творчих заходах духовно-релігійного спрямування.

Тетяна Яковенко: Остання моя робота – це історія життя Самсона. Давні події – надзвичайно повчальні. Я почала дивитися зовсім по-іншому на світ, зовсім по-іншому ставитися до людей, до подій, які відбуваються навколо. Інколи ловлю себе на тому, що починаю розумію голоси тварин. Я інколи можу передбачити, що може статися за кілька годин, я можу відчутти, що може трапитися зі мною. Ще дуже багато треба опрацювати. Біблія має багато текстів ще не опрацьованих не тільки мною, а й іншими письменниками. Мало того що я їх переспівувала, ще треба донести до людей,

щоб люди відчули, що це потрібно, що це корисно, що це цілюще, що воно як джерело, з якого людина п'є воду. Можна пити воду з-під крана, а можна пити воду з цілющого джерела.

Ведуча: Також Тетяна Яковенко спільно з науково-викладацьким колективом педуніверситету, Вінницькою обласною організацією Національної спілки письменників України провела значну науково-просвітницьку роботу з вивчення та пропаганди творчості митців-подолян, щорічно організовувала чимало культурно-мистецьких заходів, пов'язаних з популяризацією їхньої багатющої творчої спадщини.

Тетяна Яковенко: Я працюю в краєзнавчому плані, я пишу статті, огляди про вінницьких письменників. Мій досвід, науковий і літературний дозволяє побачити й відчувати якусь таку родзинку, і я тому вважаю, що я цим мала би більше займатися, але я розриваюся між Біблією, між світом своїх колег, про яких я хочу написати, ну, і власною творчістю. І ще я дуже люблю молодь, мені хочеться їм встигнути розповісти так, як би, крім мене, це не зробив ніхто. Про письменника розповісти так яскраво, так унікально, щоб вони полюбили їх так, як люблю їх я.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Ведуча: Перу пані Тетяни належать близько сотні вагомих фахових літературознавчих праць та науково-методичних посібників, зокрема із вивчення літератури рідного краю, що увійшли до змісту окремого бібліографічного покажчика, виданого Управлінням культури і туризму Вінницької обласної державної адміністрації та Вінницькою обласною універсальною науковою бібліотекою ім. К. А. Тімірязєва. За словами Галини Слотюк, пані Тетяна – жінка світла, чиста, позитивна, вона випромінює сонячне світло, завжди з посмішкою на вустах. Також надзвичайно совісна та мудра людина.

Галина Слотюк: Тетяна Василівна для мене одна з найкращих поетес нашого століття. Вона – надзвичайно чудова людина, вона надзвичайно

талановита. Кожна нова її збірка поезій – це відкриття світу жінки, яка любить. Тому для мене Тетяна Василівна – це зразок просто жінки, яка має талант від Бога, велику працездатність, велику любов до всього світу, який оточує її, любов до людей, до студентів, до учнів, яких вона має.

Тетяна Василівна – добрий друг бібліотеки імені Тімірязєва. Неодноразово за її участі відбувалися літературно-мистецькі вечори, літературні зустрічі, презентації нових видань, ми з того дуже радіємо, що маємо такого гарного друга, бібліотечного друга, яка є великим популяризатором літературної спадщини вінницьких поетів, вінницьких письменників.

*(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції
«Плакала скрипка»)*

Ведуча: На вірші Тетяни Василівни написано кілька десятків пісень вінницькими композиторами такими як: Олександром Пільченом, Леонідом Грушевським, Ольгою Янушкевич, Наталею Тодосієнко та Веронікою Остапчук. Спільно з композитором Максимом Колесніковим створена електронна музична книжка «Літній Спас».

З успіхом спробувала себе поетеса і в царині дитячої літератури. Її книжечки «Казка про бджілку Джулю», «Спорт у звірів у пошані» та «Казка про мишку Бришку» написані для внука Данилка, сподобалися не лише маленьким подоянам, а й їхнім батькам.

*(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції
«Плакала скрипка»)*

Ведуча: Серед величезного літературного масиву письменників пані Тетяна надає перевагу метрам української літератури, зокрема захоплюється творчістю Тараса Шевченка, Івана Нечуя-Левицького, Івана Франка, Лесі Українки, Івана Багряного, Ліни Костенко, Василя Шкляра.

Тетяна Яковенко: Я буду говорити про тих, кого читаю кожен день, про тих, з ким я не можу розлучитися навіть на відпочинку і хто став складовою частинкою мого життя. Це передовсім Шевченко. Тарас

Шевченко мені ніколи не набридає, я його вчу напам'ять. Він мені абсолютно рідний, близький у всіх своїх творах. Я дуже люблю книги спогадів про Шевченка, адже спогади, як на мене, розкривають його більше як людину.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Я люблю Нечуя-Левицького, я його читаю перед сном, він у мене на подушці чи під подушкою. Я читаю його завдяки його мові. Мова Івана Нечуя-Левицького – це мова нашого народу до сімнадцятого року, тобто до такого, скажемо так, тотального зросійщення. То є справжня українська мова з її багатством, з її пісенністю, з її синонімами, з її порівняннями, з її гумором, тобто Іван Нечуй-Левицький – це основа основ для кожного прозаїка.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Я люблю Франка за його величезну титанічну працю. Мова франкових творів більш близька нашим західним українцям, але проза Івана Франка, з його спектром проблем і з його букетом образів близька нам усім. З Івана Франка фактично виросла вся українська наука і вся українська література наступних часів.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Я люблю Ліну Костенко. Я люблю поеми Ліни Костенко більше за її лірику. Поеми Ліни Костенко – це окремий інтелектуальний світ, який потрібно вивчати, маючи в руці багато довідкових книг, фактично її потрібно вивчати в контексті історії України й історії світу. Тому що поеми Ліни Костенко особливі, яким немає рівних в українській літературі.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Я люблю Шкляра. Василь Шкляр з його прозою, з його «Чорним вороном». Взагалі з усією прозою, яка є у Василя Шкляра, – це зразок

сучасної прози. Ось саме такою повинна бути проза, але попробуй так дотягнись, дотягнутися до Шкляра, щоб писати так, як пише він.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

(Підложка: Скорик «Мелодія»)

Валерій Прус:

Вдивляючись в поетову судьбу
 Із кожним роком глибше і пильніше,
 Я думаю, а що, коли б він був
 Всього лише художником, не більше?
 І малював церковні вітражі,
 Якись пейзажі і чужі портрети,
 І одружився, і небідно жив,
 І обминув би злигодні поета.
 Домалювався б і до нагород
 З царевих рук, бо мав хист величєний.
 Але за ним стояв його народ.
 Раби німі стояли за Шевченком.
 За них казав. За нас усіх казав.
 Казав за всі прийдешні покоління.
 Його свята апостольська сльоза
 Пропалює чорнобильське каміння.
 Над темним світом сходив, як зоря.
 Був, як зоря, приречений згоріти.
 Передчував тюрму і Кос-Арал.
 І говорив. Не міг не говорити.
 Якби мовчав...
 Художником... якби...
 Та малював... То мав би й нагороди...
 То був би, може, дзеркалом доби.

А став – душею рідного народу.

(Підложка: на фоні інструментальної мелодії «Прекрасное далеко»)

Ведуча: Не секрет, що всяка творчість – це талант, помножений на невтомну працю, одвічне невдоволення собою і щирість, яка є чи не найважливішою, оскільки читач не терпить і не прощає фальші. До письменництва творчі люди приходять різними шляхами. Чи можливо народитися письменником, чи письменником можна лише стати?

Тетяна Яковенко: Я переконана в тому, що письменником народжуються, але ним можна не стати, якщо не буде сприятливих обставин. Я це бачу по своїх студентах і бачу по молодих людях, які хочуть навчатися літератури. Людина може мати надзвичайне обдарування, але не хоче працювати. Тобто це обдарування залишається нерозвинутим. Ніколи не стане письменником той, який не тільки не хоче вчитися, але і не має обдарування. Бачте, це складно про це говорити, може бути так, що людина хоче стати письменником, але не має для цього певних якостей. І людина таки стає письменником, але письменником-графоманом, який багато пише, але те писання нікому непотрібне та й самому йому, тому письменнику. А можна ще стати письменником, який не несе світла в світ, тобто людиною-письменником, яка не може передати свою душу на папері. Штучно не можна стати письменником. Письменником має бути людина обдарована і то притому ще з дуже великою працею, треба надзвичайно багато праці докласти, але не вся молодь хоче цим зараз займатися.

Ведуча: Зараз поетеса, окрім творчості та праці, займається ще й музикою. Тетяна Василівна опановує гру на гітарі. Вже написала кілька пісень на власні слова. Музика для поетеси – частина світогляду.

Тетяна Яковенко: Доки людина саморозвивається, доти якісь вищі Господні сили вважають, що тій людині ще треба бути на землі, тому що я так розумію, що найголовніше в земному бутті – це внутрішній світ людини, її саморозвиток. Коли людина помирає, вона помирає не вся, не назавжди, вона живе вічним життям. Перш ніж потрапити у життя вічне, потойбічне,

людина повинна чим більше набратися того, що їй земне життя може дати. А поезія, музика – це якраз та сфера, яка безкінечна; література – конечна сфера, можна прочитати всі твори, тобто є якась межа. Був період, коли я дуже захоплювалась живописом, і не так живописом, як художниками. Я думала, що в цього художника в голові, які в нього очі, чого він бачить цей світ не так, як бачу я? Боже, дай мені можливість хоч на 10 хвилин стати його очима. Як він бачить оці кольори? Як він їх розкладає? Як світ у нього сяє в очах він же бачить набагато більше, бо він – художник? Світ живопису і світ музики – безконечні світи і їх ніколи не досягнеш. Найголовніше, що нам подарував космос, – музику і людей, які цією музикою займаються. Тому що це надзвичайно складна сфера людської діяльності, починаючи від самої нотної грамоти, яку далеко не кожен може досягнути. Також це майстерність володіння інструментом, яку теж далеко не кожен може досягнути.

Ведуча: Творчість Тетяни Яковенко поцінована багатьма нагородами. Поетеса є лауреатом одинадцяти літературно-мистецьких премій, серед яких обласна молодіжна ім. Миколи Трублаїні та «Кришталева вишня», Всеукраїнських – імені Михайла Коцюбинського, «Благовіст», імені Євгена Гуцала, імені Івана Огієнка, імені Михайла Стельмаха, імені Марка Вовчка, імені Павла Тичини, імені Анатолія Бортняка, міжнародної – імені Івана Кошелівця. Також пані Тетяна нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня.

*(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції
«Плакала скрипка»)*

Ведуча: Напевно, у кожного поета є певні мистецькі стандарти, якими він керується у творчості. Тетяна Василівна не є винятком.

Тетяна Яковенко: У літературі є певні правила: по-перше, потрібно дуже гарно знати мову, якщо ти не знаєш мови, ти будеш писати калічною мовою, якщо мова не відповідає літературним стандартам, значить ти не є письменник. Мова має бути чіткою. Має бути чесність в літературі, не можна брехати. Література повинна відображати душу поета. Людина мусить бути

такою, якою вона є у своїй творчості. Письменник мусить любити людей. У сучасній літературі багато жорстокості, багато ненависті, багато демонізму, сатанізму – це не література, це антилітература. На жаль, нині немає якихось обмежень, раніше була цензура, це теж зле, але якісь такі явні вияви демонізму чи сатанізму не потрапляли в літературу, а зараз все, що людина написала (чи вона добра, чи вона погана), все друкується і потрапляє до рук читача. Інколи до дуже молодого читача. Тому потрібно, щоб була чистота у помислах, чистота у самому творі. І людина повинна любити землю, де вона живе.

Я не вірю тим письменникам, які розказують, як вони люблять Україну, а при першій нагоді мріють з цієї України злиняти десь в інші світи, не знати чим вони кращі за українські. Або бодай дітей своїх туди випроводити. Бо там нібито кращий добробут. Письменник повинен жити і вмерти на своїй землі, і лягти в свою землю. Оце покликання письменника – бути завжди: від початку до кінця зі своїм народом, співцем свого народу, співцем своєї мови і навіть у смерті своїй засвідчити любов до землі.

Ведуча: Напевно, кожен із нас замислювався над тим, що ж таке щастя. Це вічне питання, яке хвилює людей. Якщо опитати сто осіб, у чому вони віднаходять щастя, повірте, буде сто різних відповідей. Це означає, що кожна людина бачить і розуміє щастя по-своєму. А чи вважає себе Тетяна Яковенко щасливою?

Тетяна Яковенко: Я не вважаю себе щасливою людиною, тому що я не все знаю, не все вмію, ще не все досягнула. Щаслива людина – це людина, яка заспокоїлася і вона собі живе на певному своєму рівні, у кожного свій рівень. Комуś достатньо дуже мало, а хтось хоче досягнути дуже багато і прагне таки досягти тієї мети. Людина досягає мети і фактично вважає нібито себе щасливою, але той, хто хоче знати все більше й більше, має багато творчих планів і фактично нервує від того, що не може все встигнути – така людина не може бути щасливою. І тому я не вважаю себе щасливою.

Я щаслива, наприклад, у своїх внуках, дітях. Я щаслива в своїх колегах у педагогічному коледжі, в своїй роботі, своїми студентами. Тут я можу себе реалізувати, але я нещаслива в тому плані, що я ще не повністю реалізована як письменник.

Ведуча: Цінність творчості поета залежить від впливу, який він здійснює на читача. І найголовніше все-таки виховувати в людині вміння, співчуття, розуміння іншої людини, розуміння взаємозв'язку всього живого на землі. Література, зокрема поезія, робить людину шляхетнішою, добрішою та допомагає найкраще пізнати світ через магію слова. Поезія – невід'ємна річ всіх часів.

Тетяна Яковенко: Я хочу всім побажати вміти бути самим собою, тобто відчувати себе, шукати себе, зрозуміти свою особливість, не боятися бути нею, навіть якщо обставини цьому не будуть сприяти. Слід знайти професію, в якій ти будеш сам собою, знайти оточення людей, знайти сферу мистецької діяльності, яка тобі по душі. І ще я б хотіла, щоб абсолютно кожна людина займалася якимось видом мистецтва. Я б хотіла рекомендувати всім людям частіше читати Біблію, читати її вголос, навіть якщо не все зрозуміло, навіть якщо вона здається скучною. Біблію слід читати українською, тобто тією мовою, якою ми спілкуємося в повсякденні. Не старослов'янською мовою, не російською мовою, а саме українською, тобто мовою свого живого спілкування, мовою свого життя. Просто читати її, навіть якщо ти бачиш, що тобі не все зрозуміло, хоча я не розумію, що там може бути незрозумілого, бо там все ясно. Сам процес читання Біблії перетворює людину, робить людину іншою. Це є надзвичайно оздоровча справа – читання Біблії. Оздоровча справа для духу, для розуму, для внутрішнього світу кожного з нас.

(Музична перебивка: на фоні інструментальної композиції

«Плакала скрипка»)

Ведуча: Отож, наша передача добігла кінця. Ви слухали «Літературні обрії» про життєву й творчу стежку вінницької поетеси Тетяни Яковенко. У студії працювала Катерина Зулінська. До нових літературних зустрічей.

Голос 1: Вашій увазі була представлена радіопередача «Літературні обрії» студентки 4 курсу напряму підготовки «Журналістика» Катерини Зулінської.

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Володимир Каленич.

Над передачею працювали:

Автор і ведуча: Катерина Зулінська

Вірші Тетяни Яковенко декламували: Народний артист України, актор Вінницького обласного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського Валерій Прус, магістр із вокалу й постановки голосу Марина Сітарська.

Літературний редактор: Володимир Каленич

Звукорежисер: Катерина Зулінська